

1. UVOD

Svakodnevno prilikom gledanja televizije, slušanja radio prijemnika ili čitanja novina, primjetimo koliko često čujemo da su policijske službe lišile slobode neko lice zbog raznih okolnosti, da li je u pitanju izvršilac krivičnih djela, da li je u pitanju narušavanje javnog reda ili mira ili lišenje slobode iz raznih drugih zakonskih predviđenih slučajeva.

Zbog toga ne možemo, a da se ne zapitamo šta je to lišenje slobode koju svakodnevno, kao jednu od najsloženijih službenih radnji i ovlašćenja, preduzimaju pripadnici policijskih službi u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, o načinima izvođenja, jer neupućeni mogu smatrati da se radi o nekoj rutinskoj radnji policije u njenom postupanju, a da se ne uzmu u obzir sve opasnosti koje vrebaju prilikom izvršenja lišenja slobode lica.

Kroz ovaj rad nastojaću da objasnim lišenje slobode, kao jednu kompleksnu radnju koju svakodnevno preduzimaju pripadnici policijskih službi kod nas, zakonske osnove izvršenja, taktičko planiranje same radnje, sačinjavanje planova prije preduzimanja lišenja slobode, lišenje slobode na osnovu "*in flagranti delicto*" situacije, to jeste kada se lice zatekne na mjestu izvršenja krivičnog djela i kada se lišenje slobode preduzima u slučajevima „*ad hoc*“.

U radu će se pored kriminalističkog aspekta lišenja slobode obraditi i krivično-procesni aspekti lišenja slobode, radnje koje se preduzimaju uporedo sa lišenjem slobode ili neposredno nakon izvršenja slobode lica, kao što su ulaženje u stan i druge prostorije, pretres stana i drugih prostorija i privremeno oduzimanje predmeta a u cilju pronalaženja tragova i predmeta koji mogu biti dokaz u postupku pred sudovima, kao i hvatanja izvršilaca krivičnih djela.

Prilikom izvršenja lišenja slobode pripadnici policijskih službi, radi efikasnog izvršenja, imaju zakonsku mogućnost upotrebe sredstava prinude, prvenstveno radi zaštite života i imovine ljudi, sprečavanja bjekstva ili odbijanja napada od sebe ili drugog, lica koje treba lišiti slobode. Kroz rad daću prikaz zakonom predviđenih sredstava prinude koji se mogu upotrijebiti prilikom lišenja slobode lica kao i načine upotrebe sredstava prinude.

U istraživačkom djelu rada izvršena je obrada statističkih podataka, gdje je prikazano broj lica lišenih slobode, preduzimanje ove radnje u slučajevima „*ad hoc*“, preduzimanje po naredbi drugih organa kao i broj napada na policijske službenike prilikom lišenja slobode, broj povrijeđenih, što pokazuje da se pristupanju izvršenja ove radnje ne treba pristupati rutinski, već sa određenom pripremom kako bi bili izbjegnute neželjene posljedice.

Takođe ću se osvrnuti i na obavezu poštivanja ljudskih prava od strane policije prilikom preduzimanja zakonom predviđenih radnji, jer su ljudska prava kao takva zagarantovana najvišim pravnim aktima svake zemlje kao i međunarodnim konvencijama, pa kao takva niko i ni pod kojim uslovima i ciljevima ne može da ih krši i prinuđen je na njihovo poštivanje, pa tako i policijski organi prilikom preduzimanja mjera i radnji pa i prema najopasnijim kriminalcima.